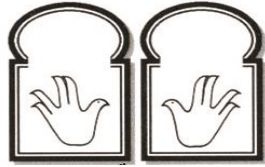

שכלום

בעזרת השם

שערי

עלון שבועי לעילוי זשמת שכלום טוויל הכהן בן בתיה ז"ל

עלון 1256

כ"ב מרחשון תשפ"ה

פרשת חיי שרה

על הפרשה

נקודה פנימית

"וַיִּצְוֶק בָּא מִבּוֹא בָּאָר לְזוּי רֵאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנְּגֹב". (בראשית כד, סב)

מה אתה מחפש שם?

יצחק אבינו ע"ה מגיע למקום שנקרא "באר לחי רואי". השאלה היא מה הוא מחפש שם? מה מיוחד במקום הזה?

חז"ל והמפרשים קושרים זאת בפסוק הקודם בו הוזכרה באר זו, בהקשר להגר שפחת שרה [בראשית טו, יג-יד] "וַתִּקְרָא שֵׁם ה' הַדְּבָר אֲלֵיָהּ אֲתָהּ אֵל רֵאִי כִּי אָמְרָה הִגַּם הַלֵּם רֵאִיתִי אַחֲרַי רֵאִי: עַל כֵּן קָרָא לְבָאָר בָּאָר לְחַי רֵאִי הִנֵּה בֵּין קִדְשׁ וּבֵין קִרְדָּשׁ".

ומכאן מתפצלים הפירושים...

לחשיב את הגר לאברהם - ר' אושעיה אומר כיון שראה יצחק שאביו שלח ליקח לו אשה אמר אפשר אתיחד עמה ויהיה אבי יושב לבדו, אלא אלך ואחזיר לו את הגר ואמציא לו קורת רוח ולא יבטל מפריה ורביה. לכך נאמר מבוא באר לחי רואי, באר ששר העולם נגלה עליה. ראי זו הגר שאמרה הגם הלם ראיתי אחרי ראי [מדרש הגדול בראשית כד, סב].

בא מבית מדרשו של שם - ויצחק היה בא מבית מדרשו של שם הגדול מבוא (פתח) הבאר שנתגלה עליו חי וקים שרואה ולא נראה... [תרגום יהונתן. בלשון הקודש].

מקום התבודדות - אין ספק כי היה מרחק רב בין באר לחי ראי ובין המקום אשר אברהם ויצחק היו בו... ויצחק חזר משם באותו היום כי היה רגיל ליפרד ממקום מושבו ולילך אל המדבר אל הבאר הנזכרת בדביקותו בעבודה וחפצו לבקש את ההתבודדות על דרך הצדיקים והנביאים... והיה מתעכב שם זמן קצר ושוב היה חוזר אל מקום מושבו; וסיפר לנו הכתוב כי הפגישה הנזכרת היתה בזמן חזרת יצחק מן הבאר הנזכרת לא בזמן יציאתו שמה [רבי אברהם בן הרמב"ם].

הוא מקום תפילתו - שהיה יצחק הולך תמיד אל המקום ההוא, כי הוא לו מקום תפלה בעבור הראות שם המלאך [רמב"ם]. להתפלל במקום שבו נשמעה תפלת שפחתו וקודם שהתפלל כבר נשלם ענינו בחרון וקרבה אשתו לבא על דרך טרם יקראו ואני אענה [ישעיהו סה, כד] [ספורנו].

המכנה המשותף לכל הפירושים הוא ש"באר לחי רואי" התקדש בגלל הגילוי האלוקי שהיה בו. ולכן יצחק מחפש להשיג קרבת אלוקים גבוהה יותר. בגלל הגילוי של המלאכים להגר המקום התקדש, ונתקיים בו "כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא" [שמות ג, ה].

מה הלקח עבורנו?

להקפיד לקבוע מקום לתפילתנו. וכך אמרו חז"ל "כל הקובע מקום לתפלתו - אלהי אברהם בעזרו [ברכות ז, ב], ו"אויביו נופלים תחתיו" [ברכות ז, ב]. והדבר נפסק להלכה בשו"ע [נ, יט] "יקבע מקום לתפלתו, שלא ישנהו אם לא לצורך. ואין די במה שיקבע לו ב"ה להתפלל, אלא גם בב"ה שקבוע בה צריך שיהיה לו מקום קבוע". ושמענו שיש לקבוע מקום לתפילה גם כאשר מתפללים בבית.

זאת ועוד, יש ללכת למקום קדוש כדי להיות מושפע ממנו. וכן להתפלל במקום הלימוד.

נסיים במעשה. רב צדיק אחד הלך ברחובה של עיר שלא הכיר. לפתע נעמד ואמר לתלמידיו "מי גר בבית הזה?" והסביר שהוא מריח ריח גן עדן יוצא מהמקום הזה, וברור לו שהיה גר כאן איזה רב גדול שהיה שוקד על תלמודו. ואכן אחרי בירור נודע כי לפני שנים רבות חי בבית זה ה"מגן אברהם". בעלי חוש עדין עדיין מרגישים בקדושת המקום.

חי בסדרה

שבוע שעבר דברנו על "חי בסרט", ועל הסרט שעושים מכל סרט או שריטה בנפש שרוצים לעשות לנו בעקבות הסרטים השורטים.

ונחנו מה?

אמרנו שאנחנו צריכים לפתח ולפרסם את השפה היהודית הנקיה.

להדגיש פרטים שנראים לנו זניחים אך הם חשובים.

למשל, יש ערים רבות שיש בהם רחובות על שמות של תנאים, אמוראים ושאר גדולי ישראל. יש אנשים שזוכרים לקרוא לשמות הרחובות כמו שצריך, בשם המלא של הרב עם התואר שלו, אך יש לצערנו כאלה ששוכחים להוסיף את התואר.

למשל במקום רחוב "רבי יהודה הנשיא" יאמרו "יהודה הנשיא". במקום רחוב "רבי יהושע" יאמרו "יהושע".

אנחנו נקפיד לקרוא את שמות הרחובות בצורה מלאה שתכבד את גדולי ישראל, זו חובתנו.

עצם השימוש הנכון בלשון הטהורה שלנו מטהר את הנפש שלנו וגם את הנשמה של האומה בכללה.

ביה יש לברך על כך שכמה וכמה ביטויים מובהקים מהגמרא נכנסו לתוך העברית התקנית, והם בשימוש יום יומי בציבוריות הישראלית.

כמו "איפכא מסתברא", "למה נפקא מינא?", "הכא במאי עסקינן", ועוד רבים אחרים.

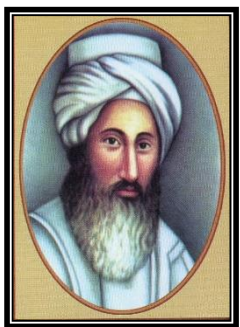
שימוש בלשון קובע מציאות. שימוש בשפה קובע את המציאות התרבותית שלנו.

לכן נעשיר את השפה שלנו ע"י עיון במקורות היהדות, בתורה, בנביאים בכתובים (בתנ"ך), בעיון במשניות ובגמרא, וכמובן בשאר ספרי גדולי הדורות לדורותיהם.

חוץ מהמעלה הגדולה של לימוד התורה הקדושה, נרויח גם לשון טהורה ונקיה.

תורת החיד"א

פינחס - למה הקפידו בשמים על פינחס שלא הלך ליפתח? ונראה דמן השמים הקפידו עליו דאין ההליכה מעכבת ודי שהנודר יעמוד לפני החכם ויבקש שיתיר לו בזה מורה שהוא כפוף והחכם הוא השליט. אי נמי שהי"ל לפנחס לילך אצל יפתח ולומר לו דעל פי הדין צריך שהוא יבא אצלו להתיר לו ואח"כ ודאי היה הולך יפתח... וה' מדקדק עם חסידיו כחוט השערה ולכך הקפיד על פנחס שהיה צריך לעשות השתדלות לפקוח נפש [דבש לפי ז, א]

אסתר המלכה שלטה על 127 מדינות בזכות 127 שנות חייה של שרה אמנו. מה ההסבר הפנימי?

ילקוט יוסף

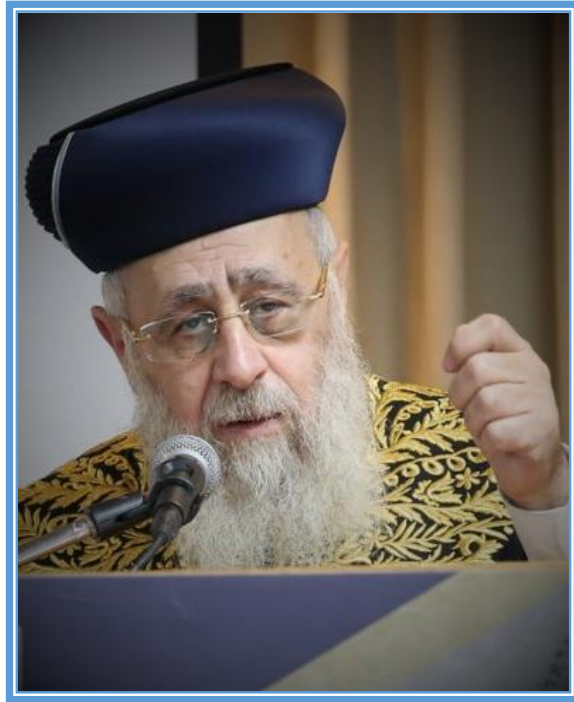
סימן שכח - דיני לקיחת תרופות בשבת

נז. מי שיש לו מיחוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא, או שיש לו מכאובים קלים, וכן החש בראשו, אסור לו לבלוע כדורים או סירופ, וכן אסור לעשות לו שום רפואה בשבת.

[ואפילו על ידי גוי אסור לעשות לו רפואה בשבת].

נח. אולם אם התחיל ליקח מהכדורים מערב שבת, מותר להמשיך ליקח מהם גם בשבת, כל שהפסקת לקיחתן תגרום לו שיצטער הרבה. וכל שכן אם לוקח תרופות אנטיביוטיות שיש חשש שהפסקת לקיחתן בשבת תגרום לו נזק.

נט. יש אומרים שאיסור לקיחת תרופות בשבת קיים גם ביום טוב. ויש חולקים ומתירים ליקח תרופות ביום טוב גם למי שיש לו מיחוש בעלמא. והעיקר להלכה כסברא אחרונה שמותר לקחת תרופות [מוכנות] ביום טוב. וכל שכן שיש להקל בזה ביום טוב שני של גלויות.

ס. יש מתירים לבלוע בשבת כדורי "אספירין" אף למי שסובל ממיחוש בעלמא, כיון שכיום רגילים בזה הרבה בני אדם אפילו בריאים למניעת הצטננות, וכדומה. ויש חולקים.

ולדינא, כל שכואב הראש ויש לו צער גדול, מותר לקחת כדור אספירין או אקמול לבלוע, להשקיט הכאב ולהרגיעו, ובפרט באספירין שהרבה בריאים לוקחים אותו לדלל הדם, וחשוב כעין מאכל בריאים.

ומה שנתבאר בילקו"י [שבת ד' עמוד קמא] שיעשה בשינוי, וכגון שיכרכנה בסיב, או לקחתה דרך שפופרת, או שיתן את הכדור במים פושרים עד שימס, וישתה, כל זה מדרך חומרא אם יכול יעשה כן. ובזה יזהר שלא יערבב את האבקה במים מועטים, אלא יעשה בלילה רכה. אבל אם קשה לו להחמיר יסמוך על עיקר הדין.

סא. יש אומרים שכל תרופה שאין מטרתה לרפואה אלא רק לשיכוך כאבים, כגון גלולות "אקמול", אינה בכלל גזירת שחיקת סממנים, ומותר לבלוע תרופה זו אף במיחוש בעלמא. וכן מותר להתיז ספריי מיוחד להרדמת מקום הכאב, כמו כאב שיניים וכדומה. ויש חולקים.

ועל כל פנים מי שהתרגל לבלוע כדורי הרגעה לשיכוך כאבים, ונצרך אליהם כל כך עד שהגוף התמכר אליהם, ואם אינו לוקחם מרגיש חולשה וכאבים, מותר ללוקחם בשבת.

סב. הסובל מנדודי שינה ואינו יכול להירדם אלא על ידי שיקח כדורי שינה, יש להקל לו ליקח כדורי שינה בשבת, כל שאי אפשר לו בלא זה.

סג. מותר לבלוע בשבת כדורי מרץ להפגת שינה, בפרט אם עושה כן מפני שרצונו ללמוד או לשאר דבר מצוה.

סד. מותר לבלוע כדורי ויטמינים בשבת, גם לאדם בריא הבולעם כדי לחזק את מזגו, ואין לחוש בזה לאיסור רפואה בשבת. ואפילו אם כוונתו שלא יחלה. וכל שכן שיש להקל בזה למעוברות ומניקות וילדים קטנים.

ומכל מקום עדיף להתחיל ליקח מהם מערב שבת. ומי שיכול להימנע מזה בשבת בלא שום קושי, תבוא עליו ברכה.

סה. אין להקל להזריק בשבת ויטמינים או קאלציום וכדומה לבהמה.

סו. אשה שצריכה לבלוע כדורים במשך כמה ימים כדי שתוכל להתעבר, מותר לה לבלוע מהם גם בשבת, בפרט אם כבר התחילה לבלוע מהם מערב שבת.

סז. אשה הצריכה לקחת כדור כדי שלא תתעבר [באופן שקיבלה היתר מרב על עצם הדבר], כיון שהתחילה מערב שבת יכולה להמשיך לקחת הכדורים בשבת, ובפרט אם על ידי הפסקת לקיחת הכדורים תבוא לידי סיבוכים ותגיע לידי חולי.